

VOORSTEL

zaaknummer: 496277
afdelingsnaam: Fractie PvdA
stellers: F.F. van Drooge & J. Kalk
onderwerp: RIB 2018-41 Fonds tekortgemeenten 14 september 2018

Voorstel

1. Kennis nemen van raadsinformatiebrief 2018-41 over het niet aanmelden voor het fonds tekortgemeenten Sociaal Domein;
2. Kennis nemen van de nadere specificatie van het college zoals verzocht tijdens de raad van 26 september 2018, met betrekking tot:
 - a. de integratie-uitkering Sociaal Domein, zoals genoemd in RIB 2018-41, over 2017 en 2018;
 - b. welke lasten zijn begroot van deze integratie-uitkering over de jaren 2017 en 2018;
 - c. welke kosten daadwerkelijk zijn gemaakt met betrekking tot de begroting in 2017;

Samenvatting

In de RIB 2018-41 van 14 september wordt een overzicht gegeven van de integratie-uitkering Sociaal Domein over 2016 en 2017, alsmede de daadwerkelijk gemaakte kosten. Deze bedragen zijn moeilijk te vergelijken met de begrotingen en jaarrekeningen over 2017 en 2016, omdat er niet op dezelfde manier of op dezelfde posten inzicht is gegeven in de baten en lasten.

Om een goed oordeel te kunnen vellen over de manier waarin er op het Sociaal Domein in de afgelopen jaren is begroot met betrekking tot de rijksuitkering, is er behoefte aan een specifiek overzicht van deze begrote en gemaakte baten en lasten over 2017 en (voor zover mogelijk) over 2018. Door beter inzicht te verkrijgen in de afgelopen jaren verwachten wij dat de raad ook beter in staat is om een oordeel te vormen over de begroting van het Sociaal Domein in 2019 en verder.

Inleiding

In de RIB van 14 september jongstleden wordt aangegeven waarom Hilversum niet in aanmerking komt voor het fonds tekortgemeenten. De cijfers in deze brief onderbouwen dit. In 2017 is er een *overschot* op de werkelijk gemaakte kosten ten opzichte van de integratie-uitkering van het Rijk. Hierdoor kan de gemeente geen aanspraak maken op het fonds.

In de jaarrekening 2017 is een flink *tekort* op de WMO en op de Jeugdzorg geboekt. Op basis van deze cijfers is er tijdens de raadsvergadering van 4 juni 2018 een motie 'Op de bres voor Sociaal Domein' raadsbreed aangenomen. Deze motie roept het college op de tekorten onder de aandacht te brengen van de landelijke overheid, opdat het Rijk de integratie-uitkering voor de gemeenten verhoogt. Het college heeft deze motie omarmd en de motie is ook raadsbreed aangenomen.

Door het unaniem overnemen van de motie lijken zowel de raad als het college de aanname te ondersteunen dat de tekorten in ieder geval deels zijn ontstaan doordat de integratie-uitkering Jeugd en WMO te laag is en er een vergelijkbare situatie is met die in vele andere gemeenten in Nederland. Dit is

echter een aanname, omdat de hoogte van deze uitkering niet als zodanig in de begroting is opgenomen. In de begroting wordt deze uitkering normaliter niet specifiek genoemd, maar wordt in plaats daarvan onder de batenpost '0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds' begroot. Onder deze post vallen dus zowel de algemene uitkering als alle aparte uitkeringen van het Rijk.

De RIB van 14 september geeft voor het eerst inzicht aan de raad over de daadwerkelijke grootte van de integratie-uitkering Sociaal Domein over 2017. Deze integratie-uitkering lijkt met 39,3 miljoen euro op het eerste gezicht aanzienlijk groter te zijn dan de begrote kosten voor Jeugdzorg en WMO van totaal 26 miljoen euro (respectievelijk 12,6 miljoen voor WMO en 13,4 miljoen euro voor Jeugdzorg¹).

Wij stellen hier met nadruk dat het zo *lijkt*, omdat ook hier het moeilijk is om te bepalen uit welke posten het totaalbudget voor de Jeugdzorg en WMO precies is opgebouwd. Hierbij komt nog het feit dat bepaalde personeelslasten niet onder deze posten vallen, terwijl deze wel worden gemaakt ten behoeve van het Sociaal Domein. We kunnen dus niet met zekerheid stellen of de uitkering van het Rijk, bedoeld voor de Jeugdzorg en WMO, ook daadwerkelijk op die posten is begroot en uitgegeven.

Probleemstelling/Doel

Probleemstelling

Op dit moment heeft de raad geen of zeer weinig inzicht in de verhouding tussen de werkelijke baten en lasten op het gebied van het Sociaal Domein, de begroting en de uitkering.

Doel

Het kennis nemen van een nadere specificatie van de begrote en uiteindelijk gemaakte baten en lasten op Jeugdzorg en WMO, zal de raad in staat stellen om meer inzicht krijgen in de mate waarop de begroting voor het Sociaal Domein in Hilversum realistisch wordt opgesteld. Met deze kennis paraat kan de raad zich een beter oordeel vormen over de begroting voor 2019 en de jaren erna. Daarmee kan de raad haar kaderstellende rol beter vervullen voor een kwalitatief hoogwaardig en financieel verantwoord beleid rond de WMO en Jeugdzorg.

Argumenten

De integratie-uitkering Sociaal Domein is ingesteld in 2015 in het kader van de decentralisaties. Deze uitkering is niet geoormerkt, dus het is niet verplicht voor de gemeente om aan het Rijk verantwoording af te leggen over de uitgaven ervan. De uitkeringen zijn ingesteld zodat gemeenten en gemeenteraden bij deze nieuwe taken beter kunnen inschatten hoeveel geld er besteed zou kunnen worden aan de taken binnen het Sociaal Domein.

Uiteindelijk valt de keuze aan de raad om te bepalen hoeveel geld er voor deze taken wordt begroot. De integratie-uitkeringen zijn bedoeld als een hulpmiddel hiervoor. De raad kan besluiten om minder of juist meer te begroten dan er vanuit het Rijk beschikbaar wordt gesteld. Het lijkt ons verstandig als de raad deze afweging bewust kan maken, op basis van cijfers die helder naast elkaar te leggen zijn, zodat de verhouding tussen baten en lasten zichtbaar wordt.

De gemeente Hilversum heeft, zeker op het gebied van Jeugdzorg, al meerdere jaren achter elkaar een tekort geboekt op de jaarrekeningen. Ook op de WMO is er over 2017 een flink tekort geboekt. Belangrijk is nu voor de raad om een oordeel te kunnen vormen over de mate van realisme waarmee deze posten in de afgelopen transitiejaren zijn begroot. Inzichten in de uitkeringen van het Rijk en in de specifieke onderverdeling van de begrote posten zijn daarbij van essentieel belang.

In 2019 komen de integratie-uitkeringen te vervallen en worden deze opgenomen in de algemene uitkering van het gemeentefonds. Vanaf volgend jaar (en vanaf deze begroting) kan de raad dus niet meer gebruik maken van dit ijkpunt met betrekking tot de financiën binnen het Sociaal Domein. Daarom lijkt het ons nu urgent om alsnog kennis te nemen van de exacte cijfers van de baten en lasten over tenminste de afgelopen twee jaar. Op basis van deze kennis kan de raad en ook het college beter beoordelen wat er te verwachten valt voor het komende jaar en de jaren erna.

¹ Bron: Jaarrekening 2017, blz 56, punt 3 – in de begroting voor 2017 wordt dit bedrag niet onder één post ondergebracht en is dus lastiger te achterhalen.

Kanttekeningen

Sturen op hoofdlijnen

Het argument zou gemaakt kunnen worden dat de raad alleen op hoofdlijnen stuurt en dus geen aanvullende informatie behoeft naast datgene dat nu al volgens de financiële verordening in de begroting wordt gegeven.

Wij denken dat het juist essentieel is om in ieder geval de baten en lasten binnen een specifiek domein naast elkaar te kunnen leggen. De decentralisatie-uitkeringen zijn specifiek voor dit doel in het leven geroepen. Deze posten hoeven uiteraard niet op het miniemste detailniveau uitgesplitst te worden, zolang er maar een helder overzicht ontstaat over alle posten die in totaal beschouwd kunnen worden als baten of uitgaven van de afgelopen jaren binnen het Sociaal Domein.

Technische vragen

De vraag zou gesteld kunnen worden of dit niet eerder als technische vraag aan een ambtenaar gericht kan worden, in plaats van het te agenderen voor de commissie.

Wij hebben reeds contact gehad met ambtenaren om dit overzicht te verkrijgen, dit is ons helaas tot nu toe niet gelukt. De reden die werd gemeld was dat het overzicht later wordt geleverd bij de behandeling van een raadsvoorstel over het beleid voor het Sociaal Domein in de toekomst. Echter, dit raadsvoorstel komt pas voor behandeling in de commissie ná de behandeling van de begroting voor 2019. Weliswaar wordt nu aangegeven dat het voorstel 18 oktober beschikbaar is en wij dit als achtergrondinformatie kunnen betrekken bij onze voorbereidingen maar daarvoor vinden wij dit te belangrijk. Aangezien dit relevant is voor de oordeelsvorming met betrekking op de begroting wensen wij dit eerder te agenderen. Daarnaast wensen wij een discussie over toekomstig beleid voor het Sociaal Domein ook echt op inhoud te kunnen voeren, zonder op dat moment onnodig tijd kwijt te zijn aan ‘de cijfertjes’.

Uitvoering

In dit voorstel is slechts een achtergrond gegeven met betrekking tot de integratie-uitkering Sociaal Domein en onze behoefte om hier meer inzicht en overzicht in te verkrijgen. Wat de raad vervolgens doet met deze informatie laten wij open voor discussie. Wij kunnen ons voorstellen dat het wenselijk is dat de wethouder Sociaal Domein aanwezig is om vragen te beantwoorden of een toelichting te geven over de door het college aangeleverde informatie.